

610841374

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา

ในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL SUPPORT AND MATERNAL
ADAPTATION OF HIV-INFECTED MOTHERS**

ปิยะนันท์ ลิ้มเรืองรอง

อภิธาน์นทาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2540

ISBN 974-588-908-3

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

รศน
ป 621คค
2540

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวต่อท
 ษาการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี
ผู้วิจัย ปิยะนันท์ ลิ้มเรืองรอง
ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, Ph.D. (Nursing)

ริติมา จำปรัตน์, วท.ม. (พยาบาล)

ยาใจ สิทธิมงคล, Ph.D. (Nursing)

วันที่สำเร็จการศึกษา 25 สิงหาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญมากในปัจจุบัน เพราะเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่
 ยังไม่มีวิธีรักษาให้หายขาดได้ แต่จำนวนผู้ติดเชื้อกลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกลุ่มหญิง
 ตั้งครรภ์และมารดาหลังคลอด ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ประสบกับปัญหาและความสูญเสียที่รุน
 แรง เนื่องจากการติดเชื้อ เอช ไอ วี สามารถแพร่กระจายจากมารดาไปสู่ทารกในครรภ์หรือบุตรใน
 ระยะคลอดได้ ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานที่คุกคามด้านร่างกายและด้านจิตใจแก่มารดาอย่างรุน
 แรง ทำให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี เกิดความรู้สึกหมกมุ่นค่าในตนเอง และมักจะส่งผลให้มารดา
 กลุ่มนี้แสดงพฤติกรรมปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาที่ไม่เหมาะสมและขาดประสิทธิภาพ ผู้
 วิจัยเชื่อว่าหากมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดีเพียงพอน่าจะช่วยให้
 มารดาสามารถปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา
 การสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่
 ติดเชื้อ เอช ไอ วี โดยอาศัยกรอบแนวคิดการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของรอยเป็นกรอบทฤษฎี
 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่มารับบริการตรวจหลังคลอด และ
 มารดาที่พานูตราตรวจสุขภาพ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี สถาบัน
 สุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และวชิรพยาบาล จำนวน 80 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และแบบสอบ
 ถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์โดย
 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.5313$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การสนับสนุนด้านทรัพยากร การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านข้อมูล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .001 และ .01 ตามลำดับ ($r=.5559, .4875$ และ $.3474$) นอกจากนี้พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.3886$) สำหรับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาได้ในระดับดีและปานกลาง

จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดี จะสามารถปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดได้ดีด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรส่งเสริมให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยการส่งเสริมให้ครอบครัวและบุคลากรด้านการแพทย์มีการดูแลและสนับสนุนทางด้านจิตใจ อารมณ์ โดยการให้กำลังใจแก่มารดาที่ติดเชื้อ ตลอดจนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรด้านการเงินจากสามีและครอบครัว อันจะส่งผลให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี มีการปรับตัวและปฏิบัติตนในบทบาทการเป็นมารดาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

Thesis Title   The Relationship Between Social Support and Maternal Adaptation of HIV- infected Mothers

Name   Piyanun Limruangrong

Degree   Master of Nursing Science (Maternal and Child Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Kobkul Phancharoenworakul, Ph.D. (Nursing)

Thitima Champeerat, M.S. (M.C.H. Nursing)

Yajai Sitthimongkol, Ph.D. (Nursing)

Date of Graduation 25 August B.E. 2540. (1997)

Abstract

Acquired Immuno Deficiency Syndrome (AIDS) is a crucial health problem as it is a severe situation for which there is no method of curation at present. The number of HIV- infected population has increased rapidly, especially in the group of pregnant and postpartum women. These groups of women face severe problems and loss since HIV infection can be vertically transmitted from mothers to infants. These mothers experience suffering not only physically but also psychologically. As a result, this may cause ineffective and inappropriate maternal roles after their deliveries.

Thus, the researcher was interested in studying the relationship between social support and maternal adaptation of HIV- infected mothers by using Roy's adaptation model as a theoretical framework. The sample was composed of 80 HIV- infected mothers who came for follow up at the sexually transmitted disease clinics and well baby clinics at Siriraj hospital, Rajvithi hospital, Queen Sirikij National Institute of Child Health and Vachira hospital. Three questionnaires concerning personal data, the Social Support and Maternal Adaptation were used for data collection. Data were analysed by using means, standard deviation and Pearson's Product Moment correlation coefficient.

The results revealed that there were significantly positive correlations between overall social support and maternal adaptation at .001 level ($r = .5313$). When focusing on each aspect of social support, it was found that there were significantly positive correlations

between instrumental support, emotional support, informational support and maternal adaptation at .001, .001 and .01 level ($r = .5559, .4875, \text{ and } .3474$) respectively. Moreover, family income was significantly correlated with maternal adaptation at .001 level ($r = .3886$).

As a result of this study, it is concluded that mothers with high social support would have an appropriate maternal adaptation. Therefore, it is recommended that nurses should encourage the family as well as other health care personnel to provide good support to the HIV- infected mothers in terms of emotional, informational and instrumental supports including sufficient income in order that these mothers will be able to adapt themselves to their new maternal roles more effectively.

